

ՀՈԳԵԻՈՐ ԿԵԱՆՔ

Կը կրկնենք յաճախ այս վերադիրը թուրքերէն, առանց ըմբռնելու անոր էութիւնը կամ զգալու անսահման կարեւորութիւնը՝ զոր ան ունի մեղմէ իւրաքանչիւրին համար:

Հոգեւոր կեանքը Որբա՞ն տարտամ ու վերադարձն կը թռչի ան յաճախ, հանդերձեալ կեանքի մը հաւատքէն ու համագումէն բոլորովին ձեռնթափ չեղած մարդերու մօտ նոյնիսկ Ունինք մեր աւարեան, աշխատանքի ժամերը, հանգիստի ու վայելքի պահերն ու մեր ընդունակութիւնները, նախադրութիւնները մշակելու, զարգացնելու առիթները: Ու անոնք բուսական են օրուայ մը մեր ժամանակացոյցը լնցնելու: Նիւթական ու նիւթապաշտ աշխարհի մը բնակիչներն ենք ու նիւթէն զատ ուրիշ բաներ մեր հետաքրքրութեան ծիրէն ներս ընկալելու ոչ առիթը և ոչ ալ արամագրութիւնը կը բնանք գտնել:

Այս է նա առաւելեալ ու օկգրունքը ամէն կարճատիւ արարածի: Ապրիլ այս օրուան համար միայն: Ապրիլ՝ տեսանելի այս աշխարհին համար միայն: Զայն անդրանցող ո՛չ մէկ հետաքրքրութիւն:

Եւ սակայն, բոլոր կրօնքները, ու մանաւանդ Քրիստոնէութիւնը, կը պատգամեն թէ թիւր է ու թերի՝ վերոյիշեալ օկգրունքը կեանքի, թէ՛ նիւթէն ու ժամանակաւորէն վեր կտոյ անհունն ու անժամանակը, և թէ ներկայի մեր հաճոյքներն ու սէրերը անկայուն են որքան

մակերեսային ու ծանծաղ, հովի մը շունչէն ու քմայէն չարտուելու և անհետահալու ճակատագրուած ուշ կամ կանուխ:

Մեղմէ շատեր սովոր են միակողմանիօրէն մօտենալ կեանքի ըստմատեսակ ու բազմակնէն երեւոյթներուն: Բաւարարել՝ Տիրոջմէ արուած և Տիրոջ երթալու ճակատագրուած, առուել՝ Վենիզուանի Ատուածոյ տաճարը ըլլալու սահմանուած իրենց հոգիները անկայուն ու յարափոփոյ աշխարհի մը նոյնքան անկայուն ու ճիղճ բարիքներով: Մարդե՞ր՝ որոնք օր մը անէանալու, փոշիի վերածուելու ալըրտեւ ինտանսիտիւն չեն կրնար հակադրել յաւիտեանպէս տեւող պայծառ երազը, բարի ու որդար արեգակին նման մեր կասկածներուն ու պատրտններուն մառախուղին վրայ իր յուսալուծ ծիածանը կամարող: Անո՞ր է ինչու չփոթ ու ալըրդոյն է մեր ներկան, ու նուազ չփոթ ու սեւթոյն չի թռչի նաև ապագան:

Կ'ընենք այս հաստատումները հաստատ այն համոզումով թէ հոգեւոր կեանքի կարեւորութիւնը ըմբռնելու նախապայմանն իսկ է հանդերձեալ կեանքի հանդէպ սնուցած մեր հաւատքը, որ մաս կը կազմէ քրիստոնէական ճշտաթափանչ Սոյճ կենարար հաւատքէն զուրկ եղիւլի որքան արգահտակի տարածներ քրիստոնեայ նկատելի իսկ սրբապղծութիւն է:

Քրիստոնեան Յոյսի մարդն է առաւելաբար, Հաւատքին ու Սէրին չափ ու նման, Յոյսն ալ իր դերն ու դիրքը ունի իր առօրեայ կեանքին մէջ: Կը յուսայ Տիրոջ բարութեան ինչպէս ամենակարողութեան: Կը յուսայ մանաւանդ օր մը Անոր մօտ ու հետ ապրելու գերագոյն երանութեան: Անոր որդիներէն կոչուելու գերապոնց պատելին:

Եւ սակայն ինքնախաբէութեան մը զոհերը եղած կ'ըլլանք պարզապէս, եթէ

Յիւ, երգանկութեան դու իմ օրրան»: Եւ անոր կողմին շարունակել օրհներգել՝ «եկայի բիւնեսցուք սուրբ զխորանն լուսոյ, Բանգի ի սմա ծագեաց մեզ լոյս ի Հայաստան աշխարհի»:

Եւ փառք կու տանք Աստուծոյ մեր այս բոլոր ուրախութիւններուն համար:

26 Սեպտ. 1983

կը կարծենք որ կիրակի օրեր եկեղեցի յաճախելով, տարին անգամ մը Ս. Հոս-
գորգութեան մերձեցնելով կամ աղքատի
մը ափը քանի մը գահեկան սահեցնելով
կտարած կ'ըլլանք հոգեւոր մեր պարտա-
կանութիւնը: Ոչինչ այնքան վնասակար
է մարդուն որքան պարտող զգացումը
ինքնարդարացման, որ կը խցէ իր առջև
քոյր միջոցները՝ մաքրելու իր հոգիին
կտաւը մեղքին քիծելէն ու ժանգերէն,
իր նախկին (ստեղծման առանձն) պայծա-
ռութեանը վերադարձնելու աղարտուած
պատկերը Արարիչին: Ոչինչ օգուտ է
մեղի բաւարարուիլ հոգեւոր կեանքի կե-
ղևոյց, բան մը որ կը զրկէ մեր հոգիները
տաղ կեանքի բարձրագոյն ոլորտներուն
մատչելու գերազոյն ըզմանքէն:

* *

Հոգեւոր կեանքի նուազման ապացոյց-
ներէն մէկն է նաև հոգեւոր ասպարէզի
կոչումն ու ընդունակութիւնը ունեցող
անհատներու ասկաւաթութիւնը, իսկ որքա-
նայն այդ ասպարէզը ընդգրկողներէն կը
պակսի յաճախ բարոյապէս մաքուր և ա-
ռաքինազարդ կեանք մը կնքելու ողջը-
տութիւնը: Գիշ չեն նաև արտաքին աշ-
խարհի դրաւիչ ու խռովիչ ձայներէն
կարթուած հոգեւորականներ, երկբաւոր
ու ամօթապարտ իրենց միտումներուն կա-
մաւոր անձնատուութեամբ մաքուր իրենց
ասպարէզը բծաւորող: Այս երևոյթը յա-
տուկ չէ միայն մասնաւոր եկեղեցիի մը
կամ համադասան եկեղեցիներու խումբի
մը: Կաթոլիկ եկեղեցին իսկ, որ ամենէն
զօրաւորն ու կազմակերպուածը կը թուի,
կը տառապի մեր օրերուն յատուկ բարո-
յական այս փոխախէն: Հոն ալ քիչ չեն
կարգ ու քեմ լըող հոգեւորականներ:
Ուստի վատիկանի Բ. Ժողովը որոշեց որ
տարուան մէջ օր մը (Յիսանց Գ. կիրա-
կին) կոչել «Բանահայտական կոչումներու
կիրակի» և այդ օր բոլոր իրենց եկեղե-
ցիներուն մէջ քարոզի նիւթ ընել քահա-
նայական աստիճանի արբուքիւնն ու վսե-
մութիւնը, կոչ ուղղելով ծնողներուն որ
քաջալերեն իրենց զաւակները ընդգրկե-
լու հոգեւորական ասպարէզը (քահանա-
յութիւն կամ մայրապետութիւն):

Անշուշտ թէ մեր դարու զոյգ Համաշ-
խարհային Պատերազմները պիտի ունե-
նային բաւարար ոյժ՝ ճարձատելու մեր
հաւատքին սիւները, արդէն իսկ իրենց
տեղեւանութենէն մերկանալ օկնած՝ ընկե-
րային հակակրօն գաղափարաբանութիւն-
ներու խմորումէն (Մարքսով և էնկէլսով
ցանուած վատառողջ սերմերուն իբր հե-
տեանք, մարդկային պատմութեան մեծա-
գոյն յեղափոխութիւններէն մէկուն գետին
յարգարող — յեղափոխութիւն Բոտին օտա-
մանը ընդարձակել, անկէ ներք ընկալելու
համար մարդերու ներքին, հոգեկան աշ-
խարհէն ներս կատարուած ոչ նոսաղ վըճ-
նական շրջափոխութիւնը), մինչ պէժե-
էր որ անոնք ճարէին մեղ իմաստութիւն
նը, գիտակցելու անկարելիութեանը՝ որ
բիւն ու աւեր սփռող ուսմբէն ու թնդա-
նօթէն ընծայուած բարիքին:

Անցնող տասնամեակներուն, ժժբախ-
տաբար, աւելի տգէտնեցաւ ու տկարա-
ցաւ մեր հոգեւոր կեանքը: Մեր յիմար
ընթացքով աշխարհին բերուած դառնու-
թիւնները անզօք եղան արթնցնելու մեղ
մեր թմբիւնէն և զգաստութեան հրաւիրե-
լու հետ ու կեդրոնախոյս մեր ախոր-
ժակները, խմբելու համար զանոնք հա-
սարակ յայտարարի մը ներքեւ, որ բարո-
րութիւնն է քովանդակ մարդկութեան,
անտեսուածով մարդերու որոշ խմբաւո-
րումներ իրար դէմ լարող ցեղային, դա-
սակարգային և այլ հազար ու մէկ տե-
սակի խտրոցներուն:

Միակ բանը, որ կրնայ ապահովու-
թիւն ու անդորրութիւն բերել տառապա-
հար մեր օրերուն, վերադարձն է դէպի
հոգեւոր կեանքով պայմանաւոր արմէք-
ները, ուրիշ խօսքով՝ ակնադիւրը այն
պարզ ու մաքուր հաւատքին, որով զրահ-
ուած՝ մեր (բաւը հանել իր նեղ — աղ-
ջային — ու օտմանափակ կենպէն դուրս)
նախահայրերը կեցան սուրին ու հուրին
դիմաց, անվահր ու անվանդ, իրենց
հաւատքին կարմիր բոցովը լուսաւորելով
թանձր խաւարը ապերախ դարերուն:

ԳէՈՐԳ Ս. ՃԻՆԻՎԻԶԵԱՆ